

Przedmowa	5
Wprowadzenie	7
Rozdział I. Myśl-Język: Dziedzictwo nauk empirycznych	25
1. Lingwistyka: Między relatywizmem a uniwersalizmem językowym	27
1.1. Podstawowe trendy i problemy: Od Herdera do Whorfa	27
1.2. Współczesne rozwinięcie tezy Sapira-Whorfa	31
1.3. Formy sprzeciwu wobec tezy relatywizmu językowego	37
1.3.1. Uniwersalizm gramatyczny	38
1.3.2. Uniwersalizm konceptualny	40
1.4. W kierunku rozwiązania pośredniego	43
2. Etiologia. Między ludzkim językiem a komunikacją zwierząt	47
2.1. Podstawowe trendy i problemy: od Kartezjusza do Dennetta	47
2.2. Językowe zdolności zwierząt: poszukiwanie gramatyki	53
2.2.1. Komunikacja i język w środowisku naturalnym	54
2.2.2. Komunikacja i język zwierząt w środowisku sztucznym	58
2.3. Zdolności językowe: poszukiwanie intencji komunikacyjnych	62
3. Neurolingwistyka. Między utratą języka a trwałością zdolności poznawczych	67
3.1. Podstawowe trendy i problemy: od Broka do Gazzanigi	67
3.2. Afazja a deficyty językowe	70
3.3. Afazja a mowa wewnętrzna	73
3.4. Deficyty językowe a deficyty kognitywne	75
4. Psychologia rozwojowa: między wpełni a w pełni uformowanym umysłem językowym	79
4.1. Podstawowe trendy i problemy (Piaget)	79
4.1.1. Pierwsza opozycja (Wygotski)	81
4.1.2. Druga opozycja (Chomsky)	82
4.2. Nowe tendencje w badaniach rozwojowych	84
4.2.1. Akwizycja języka: od idei jednokierunkowości do idei interakcyjności	88
4.2.2. Język i przekraczanie jądrowych systemów wiedzy	91
4.2.3. Język i myślenie o myślach a zaliczenie testu fałszywego przekonania	95
Rozdział II. Teoria myśli a teoria znaczenia językowego	99
1. Uwagi wstępne: historyczne źródła sporu	101
2. Myśl i jej główne cechy	103

3.	Podstawy kontrowersji między teorią znaczenia językowego a teorią myśli	112
3.1.	Interpretacja w schemacie teorii znaczenia językowego	112
3.2.	Interpretacja w schemacie teorii myśli	115
4.	Jedna myśl – dwa zdania	121
4.1.	Zdanie – myśl – styl – zabarwienie	124
4.2.	Co to znaczy, że myśl jest wewnętrznie złożona (in sich gegliedert)?	135
4.3.	Myśl jako wartość poznawcza i identyfikacja myśli	152
5.	Ogólne wsparcie poglądu nadającego myśli niezależność od języka	160
5.1.	Credo filozoficzne	160
5.2.	Myślenie (ujęcie myśli) a funkcje języka	165

Rozdział III. Język a posiadanie myśli

	– o prymacie języka nad myślą	173
1.	Uwagi wstępne: idea konceptualnego prymatu języka nad myślą	175
2.	Uprzywilejowana pozycja języka i język jako nośnik myśli	180
3.	Odrzucenie koncepcji języka jako kodu dla myśli	189
3.1.	Język jako kod: ogólna idea	190
3.2.	Krytyka wybranych twierdzeń	194
3.3.	Odrzucenie metafory myśli jako samodzielnego przedmiotu przed „okiem umysłu”	201
4.	Myśli a protomyśli	210
4.1.	Myśli jako rodzaj treści konceptualnych	211
4.2.	Treści konceptualne a język	214
4.2.1.	Konsekwencje językowego związania treści konceptualnych	220
4.3.	Protomyśl jako rodzaj treści niekonceptualnych	221
4.3.1.	Locus protomyśli	222
4.3.2.	Nośnik i funkcje protomyśli	226
5.	Konsekwencje, trudności, ograniczenia	239
5.1.	Problem wyróżnienia protomyśli	239
5.2.	Treści konceptualne a zdolności przedjęzykowe	248
5.3.	Konceptualne pierwszeństwo myśli przed językiem	254

Rozdział IV. Język jako środek tworzenia myśli

	(międzymodułowo) złożonych	269
1.	Uwagi wstępne: idea języka w strukturze modularnej umysłu	271
2.	Umiarkowanie rozległy modularyzm i rozumienie języka naturalnego	275
3.	Język a przełamywanie ograniczeń myślenia przestrzennego	282
4.	Język a myślenie matematyczne	288

4.1. Od kompetencji językowej do zdolności matematycznych (N. Chomsky)	292
4.2. Od lingwistycznych wskaźników do pojęcia liczby (P. Bloom)	293
4.3. Od reprezentacji wielości do reprezentacji ilości (Gallistel i Gelman)	296
4.4. Język a wykształcenie się swoistych dla ludzi zdolności matematycznych	298
4.4.1. Przedwerbalne zdolności matematyczne	298
4.4.2. Locus i funkcja języka	302
4.4.3. Argumenty dodatkowe	304
5. Konsekwencje, trudności, ograniczenia	309
5.1. Przeszacowanie rangi języka naturalnego – sześć uwag krytycznych	309
5.2. Alternatywne spojrzenie	315
5.2.1. Fenomenologia doświadczenia matematycznego a język	316
5.2.2. Zasady przed językiem	319
5.3. Konkluzja: wewnętrzne napięcie	322

Rozdział V. Język a myślenie o myślach – poznawcza dynamika drugiego rzędu

	327
1. Uwagi wstępne: idea językowego związania myślenia o myślach	329
2. Język a świadome myślenie propozycjonalne	341
2.1. Dane introspekcyjne	343
2.2. Locus i funkcja języka naturalnego	349
3. Trzy podstawowe konfrontacje	357
3.1. Przeciw idei języka jako środka wspierającego procesy poznawcze	357
3.2. Przeciw idei myśli ucieleśnionych wyobrazeniowo	361
3.3. Przeciw idei myśli ucieleśnionych w języku myśli (Mentalese)	370
4. Myślenie o myślach i czytanie myśli innych umysłów	386
4.1. Cechy syntaktyczne i semantyczne zdań o myślach	387
4.2. Czytanie myśli innych podmiotów i „naiwna teoria umysłu”	389
4.3. Przypisywanie myśli a język naturalny	390
4.3.1. Testy fałszywego przekonania	392
4.3.2. Kognitywne warunki zaliczenia testu fałszywego przekonania	393
4.3.3. Funkcje języka naturalnego	396
4.3.4. Zdolności komunikacyjne	402
4.4. Wnioski: Od języka do zdolności kognitywnych	404
4.5. Alternatywna charakterystyka testów fałszywego przekonania	407
4.5.1. Od teorii umysłu do języka	407

4.5.2. Zdolności komunikacyjne jako pochodne względem teorii umysłu	413
5. Konsekwencje, trudności, ograniczenia	420
5.1. Zakres krytyki	420
5.2. Dane fenomenalne i ich teoretyczny opis – o świadomym ujęciu myśli	425
5.3. Wnioski: od myślenia o myślach do języka	439
Zakończenie	451
Summary	463
Bibliografia	467
Indeks osobowy	493